

ВИСИИ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
Регистрационен индекс	Дата
BCC-7967	05.09.2017г.

До Висшия съдебен съвет

по процедура за избор на
председател на
Върховен административен съд

Становище

с

въпроси

от Съюз на одиторите от Сметната палата, с адрес:
гр. София, ул. "Банско шосе" № 13

Господа и госпожи членове на ВСС,

Сдружението вярно на принципите си и последователно в инициативата си - да завърши с прегледа си на идеологията /и не само/ от страната на кандидатите за ръководните позиции: главен прокурор, председател на ВКС и председател на ВАС, завършва този си кръг на изпитание освен с въпроси, но и със становище за двамата кандидата в процедурата.

Наместо въведение, приканваме ВСС да прекрати процедурата по една основна причина - липса на легитимност в този персонален състав на съвета за осъществяване на важния избор. И една допълнителна причина - липсата на обективни (не субективни) критерии за оценка на кандидатите.

Първо изказваме уважението си към труда и подготовката на кандидатите в процедурата, като се надяваме да са почувствали дори от нея каква е разликата между качеството "съдия" и тази на "ръководител" по см. на § 1.8 от ДР на ЗФУКПС /макар и като кандидати/. От семантиката на точно този НА надяваме се да се долавят основните означения в публичното управление и контрола, дори в историческа ретроспекция от времето на Крез насам в т.ч. и основният инструмент за *контрол* в публичния сектор по см. на закона. Също таим увереност, че правото като водеща и универсална специалност с насоченост

ност към сферата на публичното управление, ще позволи на кандидатите да разгърнат целия стаен потенциал за това, с който несъмнено разполагат. Все пак дори етимологията в публичното управление е преобладаващо латинска, а римляните са споделяли максимата - *Difficilis est ars regendi rem publicam*. В този смисъл нямаме притеснения след преглед на концепциите, че те ще се справят блестящо с нелеката задача, още повече, че вече правото е универсално от трите само магистърски образователно-квалификационни степени, дори вече и по българското законодателство.

Второ, прави впечатление от прегледа на концепциите, че и двете са съдържателно дискреционно ограничени - до ВАС. Председателят на ВАС, като член по право, участва в държавното управление - като *ръководител*. В този аспект буди известно недоумение и опасение този пропуск. Значи ли това примерно, че те персонално нямат своя визия за управлението на една от трите държавни власти *de jure*, и по см. на чл. 7, ал. 1 от ЗФУКПС. Оттук възниква и въпросът: ще ли участват дейно във формирането на *стратегия за управление* на една държавна власт - най-късно до края на 2017 г. ? От нея биха могли да си спестят по-голяма част от изложеното в концепциите.

Трето, като кандидати за членове на ВСС по право, храним надеждата следващият състав на ВСС още тази година да излъчи не по-малко достойни, доблестни и креативни фигури из своите редици, които и да се заемат с разрешаването на еврейския въпрос (съжаляваме за евфемизма, но го намираме в конкретния случай за най-точен, ясен и пълнокръвен) в съдебната власт. От концепциите се долавя стон на недоволство - дори от ужасяващи условия на труд във върховния съд, както и от липсващата финансова оценка на труда на съдии от ВАС, участници в работни групи за/по изготвяне на законопроекти. Разбира се, всеки труд трябва да бъде достойно овъзмезден и финансово, но точно в този контекст и не проумяваме за липсващата стратегическа визия за управлението на първостепенния разпоредител с бюджетни средства. Няма съмнение, че битието определя съзнанието, а всеки един върховен съдия в своята битност, не би следвало да среща каквито и да било пречки от битово естество. В този смисъл очакваме още в мандата на следващия състав на ВСС да се намери и окончателното решение на въпроса с доброто (и финансово) управление (на англ. *Good governance*) на съдебната власт. Нямаме притеснения, че последното приближава.

Четвърто, в концепциите съвсем бегло се засяга темата за отчетността, като липсва понятието за отчетническа отговорност по смисъла на модерното публично управление. Въпросът за контрола в изцяло независимата трета власт пък въобще отсъства /в т.ч. вътрешен и външен/ в управленските концепции на кандидатите. По наше скромно мнение, това е съществен пропуск, понеже през мандата на следващия ВСС управлението на публичния ресурс от този орган ще наближи по прогнозни данни сумата 3 000 000 000 лв. Която

никак не е за пренебрегване. Интерес буди въпросът, как биха използвали в управленската си визия двамата кандидати инструмента на вътрешния одит на ВСС - за подобряване управлението на системата. И по-конкретно одита на изпълнението по см. на чл. 7, ал. 3 от ЗВОПС във вр. с § 1.4 от ДР на ЗСП. Ясно е, че другият контролен инструмент /ИВСС/ за подобряване управлението на системата не е находящ се в патримониума на ВСС, т.к. е независим. Биха ли примерно сами инициирали възлагането поне на един одит на изпълнението /по см. на чл. 7, ал. 1, т. 2 от ЗФУКПС/ и по какви стратегически теми с управленски аспект - във ВАС ? В продължение на изложението - информирани ли са какви одити е реализирала Сметната палата на ВСС и за резултатите от тях, вкл. и за евентуални такива във ВАС, т.е. как инструментът на публичния одит е използван за подобряване на управлението на тази два държавни органа /в т.ч. и във финансово отражение, а не измерение/ ?

Пето, от концепциите прави впечатление неистовия стремеж, както към усъвършенстване на АПК, така и желанието едва ли не да се диктува дневния ред на законодателя по желание на орган на съдебната власт. Без значение на основателността, при разделението и независимостта на властите - точно това е признак за нивото на правна култура. Дори и с оглед на чл. 1, ал. 1 от основния закон. Освен това, откъде-накъде в управленските концепции се калкулира едно бъдещо несигурно събитие като юридически факт ? Волята на законодателя е първо закон по смисъла на чл. 86 във вр. с чл. 5, ал. 2 от Конституцията. В този смисъл не намират никакво извинение, още по-малко оправдание - словоизлиянията от концепциите "чакаме НС" за съществуващите редица битови неуредици и проблеми в работата на ВАС. В този ред на мисли, сдружението изразява подкрепата си за онзи кандидат от двамата, който публично по време на изслушването пред ВСС се ангажира до края на годината ВАС да се е произнесъл по всички дела образувани в съда преди датата 1 октомври 2017 г., т.е. така както беше при действието на ЗВАС (отм.). Всякакви оправдания за забавеното правосъдие във и от ВАС са несериозни, а и никак не попадат в полето на законодателната власт, и предвид всячески натъртваната из концепциите прословута независимост. Административното правосъдие не е самоцел и по см. на чл. 117, ал. 1 от основния закон, ясно е и от чл. 118 в името на кой се осъществява и за сметка на кой - от чл. 117, ал. 3 от Конституцията. В последния смисъл, напълно споделяме констатацията на главния прокурор, че безплатни обяди - няма. Ясно е и кой плаща сметката.

В рамките на съдебната система има достатъчно свободен ресурс под формата на деквалифицирана юридическа професия със сакрална мисъл за ишиас и лумбаго. Изложеното в концепциите за недостиг на ресурс /човешки и/или финансов/ за произнасяне в срок не може да бъде оправдание за забавеното правосъдие и във ВАС.

Шесто, в концепциите и на двамата кандидати прави огромно впечатление отсъствието на общодържавната тема за справяне с корупцията. Сякаш такава проблематика не съществува както във ВАС, така и в съдебната власт като цяло. Намираме го за пропуск. При това - сериозен. Излишно е точно това да се пояснява и разяснява. ВАС е огнище на не един обществен скандал с корупционен оттенък през последните години. Като се започне от белите покривки и се стигне до безпрецедентния скандал по/с избирането на един съдия в конституционния съд /макар и от квотата на НС/. Бивш административен ръководител във ВАС. Не виждаме в концепциите мерки по превенцията и противодействието срещу подобни явления, с цел да не се повтарят в бъдеще. Не съзираме и извлечените в изводи поуки от случилото се, което и несъмнено дава отражение върху доверието в съда като цяло. Ако се продължава в този дух, може скоро някои съдии от ВАС да се окажат собственици не на нещо си на първа линия, а примерно в континенталния шелф и изключителната икономическа зона за проучване на Черно море.

Отделно от изложеното по предходния абзац, в концепциите и на двамата кандидати липсва идентификация на корупционните рискове, както за ВАС, така и за системата като цяло. Примерно - забелязвания корупционен *Lex imbutum* (т.е. закон на фунията от латински и широко употребяван израз в испаноговорящите страни) в дейността на ВАС. Първо (и осмо) отделение са примерни в това отношение за корупционна поквара. Банкократията е също така завладяла цялата съдебна система. Във всеки съд или прокуратура всеки трябва да има възможност да внася кеш на каса суми за такси. ВАС трябва да е примерен в това отношение, особено на фона на данните, че банките събират близо 100 млн. на месец за таксуване на междубанкови преводи. Защо съдебната власт не се и обслужва от една банка с широка клонова мрежа и след проведена обществена поръчка /може и без банкови такси за превод/ ? Безумно е за 5 лв. ДТ да се допуска натрапването на банковия посредник със своята 5 лв. такса за банков превод ! ВСС и ВАС в частност са допуснали и това да се случва като практика по ДТ, което е израз на атрофия в управлението на системата, която може скоро да избие дори в антропофагия в отношение към определени управленски позиции в системата.

Седмо, не е признак за висока управленска и държавническа култура отсъствието от двете концепции на темата за липсващата *ex lege* юридическа отговорност със санкции - по управлението и по отчетите, т.е. управленска и отчетническа в публичния сектор. Въпреки това България има своите здрави правни традиции и в това отношение със съществувалия *Специализиран съд при Върховната сметна палата*, чийто съвременен аналог е френският *Съд по бюджетна и финансова дисциплина* (фр. *Cour de discipline budgétaire et financière*). Прави добро впечатление обаче историческата ретроспекция на административното правосъдие в концепцията на единия кандидат. Похвала

и овации и за друго - неприемането на ТР за източник на правото въз основа на Конституцията и правната доктрина, вкл. и като противоречащи на принципа за разделение на властите. Не приемаме обаче програмното бюджетиране в сферата на правосъдието. Въпреки това този кандидат показва *характер* и може да отстоява аргументирано собствена управленска позиция и мнение, включително да се противи с основание - на лобистки законопроекти в анти-корупционен аспект.

Осмо, в концепциите на двамата кандидати не е намерил отражение съществен проблем пред младите току-що завършили университета - юристи. ЗСВ подлага тези млади колеги обективно на отвращение от професиите на съдия, прокурор и следовател. Благодарение лобистки и популистки регламенти промушени в ЗСВ. Веднъж завършили нелеко университета, тези млади хора и колеги са подложени по регламентите на чл.чл. 176-187 от ЗСВ още на два пъти на изпит за знания, а и без никакви изисквания (*de facto*) за каквито и да било други високи нравствени качества, и предвид моралния облик на експедседателя на КПЕПК - характеризиращ индуктивно цялата съдебна власт, в частност ВСС. И по тази причина предложихме на НС замяната на НИП - с *Комисия по деонтология*, която да е независима от ВСС и ИВСС, и пред която задължително /под страх от отстраняване от съдебната система/ да се дава публично обяснение за скандалните магистратски действия и постъпки - пред суверена. Терапията трябва да е задължителна, предвид диагнозата с анамнезата. Не натрапваме мнението си, а го споделяме. Комисията не следва да придобива облик на санаториум, нито на клиника, а по-скоро - на стационар. С това ни предложение може да се запознаете на интернет страницата на НС. Надеждата ни е, че подобна *Комисия по деонтология* може да приземи от високите етажи на съдебното управление - на кота 0, всеки един и по см. на чл. 6, ал. 2 от основния закон.

Въпросите ни са следните :

1. Приносът на *Bulgarus Bononiensis*, или вече този на настоящия състав на ВСС, е по-значим за академизма и световната юриспруденция ?
2. Ако бяхте член на ВСС /по право/, бихте ли инициирали становище на съвета по подложения на обществено обсъждане законопроект за мерките срещу изпирането на пари ? Становището ви по факта, че срещу този законопроект инициран от ДАНС и МВР се обявиха 80 НПО ?
3. Може ли прокуратурата, като цяло, да намери своята по-съществена и общественополезна роля в административния процес, наместо в наказателния процес ? Примерно - с инициативност и протести срещу подзаконови НА или правни норми от подзаконови НА.
4. Кой държавен орган наследи по правоприемство и при условията на новия конституционноправен режим - функцията на ликвидирания 1990 г. държавен (и народен) контрол /създаден 1947 г./ ? Приемате ли за вярно

създението на главния прокурор, че прокуратурата не е комитет за държавен и народен контрол ?

5. Трябва ли да бъде възстановена съдебната функция на Сметната ни палата, т.е. така както е *de jure* в периода от 9 март 1925 г. до 1947 г. - примерно по тертипа на *Tribunal de Cuentas* ? Каква юридическа отговорност да дири Сметната палата в публичния сектор и по см. на чл. 2 от ЗФУКПС - административна и/или деликтна ? При фрапантни закононарушения и лошо управление, установени с одит, допада ли ви примерно административното наказание "лишаване от право да се заема длъжност в публичния сектор" за определен срок, а може при особено тежки случаи и доживот /за да бъде реализирана санкционно управленската отговорност по глава втора (чл. 6-9 във вр. с §§ 1.2 и 1.8) от ЗФУКПС/ ? Как България при условията на новата си Конституция претвори във вътрешно право концепцията и принципите от декларациите от Лима и Мексико и последвалите ги две резолюции на Генералната асамблея на ООН с №№ А/66/209 от 2011 г. и А/RES/228 от 2014 г. ?

6. Какво приемате и какво отхвърляте във визията си за развитието на ВАС и ВСС от сегашните им управления и ръководни екипи ?

7. Допада ли ви идеята, първото управленско решение на пленума на новия ВСС да е: 3/4 от 444 щатни бройки за следователи да се трансформират в съдийски, примерно за/в най-натоварените съдилища в страната - СРС, СГС, Административен съд София-град, ВАС ?

8. Има ли нужда и съдебната власт от въвеждането на принципите на пълна изборност и мандатност по подобие на другите власти, т.е. без т.нар. несменяемост по чл. 129, ал. 3 от Конституцията ?

9. Потребна ли е на законодателя експертизата на съдебната власт под формата на законодателна инициатива ? Чия да бъде последната - на ВСС; ВКС; ВАС; главен прокурор, или на всички изброени ?

10. Как априори схващате понятието за корупция, и в частност за тази в съдебната власт ?

11. Вярно ли е създението: *ВСС е най-корумпираният висш държавен орган в България* ?

12. Настъпи ли времето /и по примера с *Acuerdo del Pleno del Tribunal sobre Plan de Igualdad на Tribunal de Cuentas/* ВАС да бъде ръководен от жена ?

13. Молим всеки кандидат да даде своя правен анализ с коментар на мотивите за един СА /по избор/ докладван от другия кандидат - примерно на Решение № 10945/02.08.2012 г. по АД № 2028/2012 г.

03.09.2017 г.

Председател :

/Ангел Иванов Ангелов/

София, ул. „Банско шосе“ № 13, рег. с решение № 13.02.2008 г. по ф.о. № 111/2008 г. на СГС. БУЛСТАТ 175462687

